

Fort Europa, globalisering en kapitalisme

Heb je een bankrekening met pakweg 1 miljoen euro? Wil je dat in Europa investeren? In dat geval zal je met open armen ontvangen worden door alle Europese regeringen. Je hoeft je leven niet te riskeren met een gevaarlijke overtocht van de Middellandse Zee met een gammel bootje, of maandenlang in vreselijke omstandigheden in Calais verblijven in de hoop om verborgen op een vrachtwagen of trein de overtocht te kunnen maken. Voor de meerderheid van mensen die oorlog, dictatuur en ellende in pakweg het Midden-Oosten en Afrika proberen te ontvluchten, gaat het allemaal wat moeilijker. De meesten hebben geen middelen en zitten vast in hun eigen land of een buurland. In het beste geval kunnen ze zich een mensensmokkelaar veroorloven en riskeren ze hun leven tijdens een gevaarlijke vlucht.

Artikel door Pietro

Fort Europa

De recente gebeurtenissen in Lampedusa of aan de Griekse kusten tonen het falen van het kapitalisme om het fenomeen van migratie onder controle te krijgen. Vorig jaar kwamen 219.000 mensen op deze manier naar Europa, dit jaar zal het aantal hoger liggen. Eind juni was er al sprake van 137.000. In 2014 waren er 900.000 asielaanvragen, een stijging met 45% in vergelijking met 2014. Duizenden anderen overleefden de overtocht over de Middellandse Zee niet. (1)

De meesten die hun leven riskeren, vluchten voor conflicten en oorlogen. Van de mensen die in Griekenland en Italië aankomen, zijn er meer dan 85% afkomstig uit Syrië, Afghanistan, Irak en Somalië. Dat zijn niet toevallig landen waar militaire interventies door het westerse imperialisme een belangrijke rol speelden in het creëren van een nachtmerrie voor de bevolking. Dit versterkte de politieke instabiliteit, het sectaire geweld en het ondermijnende de economie. Een groeiend aantal mensen ziet geen andere keuze dan vluchten, zelfs indien dit enorm gevaarlijk is.

In de media horen we vaak dat migratie uiteindelijk goed is voor ontwikkelingslanden. Dit wordt nochtans weerlegd door studies. Het voorbeeld van Malawi is veelzeggend: de overgrote meerderheid van het verplegend personeel heeft het land verlaten, er blijven voor de 12 miljoen inwoners nog amper 336 verplegenden over! (2)

Slechts een kleine minderheid van de vluchtelingen komt in

Europa terecht. Het beleid van de Europese Unie is gebaseerd op de criminalisering van vluchtelingen en het militariseren van de grenzen. Eerst was er Frontex en vervolgens Triton. Dat zijn operaties die de veiligheid en verdediging van de Europese grenzen moeten verhogen. Er kwam ook een Italiaanse operatie, "Mos Maiorum", gericht op controles van vluchtelingen op zee. Er werden al 150.000 mensen gered en naar de Italiaanse kust gebracht. De gevestigde politici stellen dat ze willen vermijden dat mensen op zee omkomen, maar tegelijk wordt de toegang tot Europese landen steeds moeilijker.

Als 'oplossing' voor de toeloop van vluchtelingen in verschillende landen, was er een uitgebreid debat in de EU om quota's vast te stellen waarbij vluchtelingen worden verdeeld over de verschillende lidstaten. Dit werd meteen onder vuur genomen door extreemrechts en door populistisch rechts. Voor hen is het ondenkbaar dat geld wordt besteed aan het redden van vluchtelingen. Toen de banken in 2008 gered werden met publieke middelen, hoorden we hen niet. De Europese lidstaten raakten het niet eens, de hete aardappel werd telkens doorgeschoven.

Migratie en kapitalisme

Het falen van de Europese elite toont een van de inherente tegenstellingen in de ontwikkeling van het kapitalisme. Er is een spanning tussen de ontwikkeling van de productiekrachten en de natiestaten. De markt duwt de productiekrachten over de grenzen van staten heen, maar tegelijk heeft het kapitalisme nood aan nationale grenzen en staten. Bedrijven hebben nood aan een

staat om hun belangen te dienen en aan een staatsapparaat met politie, leger, rechtbanken, gevangenis, ... om te vermijden dat de werkenden en onderdrukten in verzet gaan en de private eigendom van de productiemiddelen in handen van de kapitalisten betwisten. Terwijl de productiekrachten de nationale grenzen overstijgen, blijft het bewustzijn van de meerderheid van de werkende bevolking wel beperkt tot diezelfde nationale grenzen.

Terwijl de kloof tussen de armste en rijkste landen 250 jaar geleden in een verhouding van één op vijf werd samengevat, is er nu sprake van een verhouding van één op 400. (3) Het voornaamste doel van de heersende kapitalistische klassen blijft om de winsten te vergroten. De exponentiële groei van ongelijkheid – vooral de afgelopen 30 jaar – ging gepaard met een sterke toename van het fenomeen van migratie. Op politiek vlak wordt dat gebruikt om werkenden meer tegen elkaar op te zetten.

De enorme uitbuiting van werkenden met een migratieachtergrond in Europa heeft een dubbel belang: de uitbuiting van goedkope arbeidskrachten aan de ene kant en een algemene neerwaartse druk op de lonen in het algemeen, zeker in die sectoren die niet kunnen delokaliseren zoals logistiek, schoonmaak of horeca. Als de regering mensen-zonder-papieren niet wil regulariseren, is dat vooral omdat het de bedrijven goed uitkomt. Ook het criminaliseren van mensen-zonder-papieren is geen toeval, maar een bewust beleid dat deze mensen ertoe moet brengen om gelijk welke job aan gelijk welke voorwaarden te aanvaarden.

De EU voorziet in vrij verkeer van alle inwoners. Maar die vrijheid wordt bepaald door het kapitalisme en onderworpen aan de wet van de markt en de concurrentie onder werkenden. Sommigen verdedigen vanuit een liberaal standpunt het idee van volledig vrij verkeer en open grenzen, dat was onder meer het geval in *The Economist* in april 2011.

In de praktijk is er uiteraard geen vrij verkeer van personen, denk maar aan de migranten die aan de grens tussen Frankrijk en Italië werden gestopt. Voor de meeste kapitalistische landen zou het volledig openzetten van de grenzen vooral tot destabilisering leiden.

Pak de multinationals aan, niet hun slachtoffers

Als de arbeidersbeweging voldoende sterk staat, zowel inzake organisaties als op ideologisch vlak, dan kan ze een ander geluid laten horen, die van een actieve solidariteit. We moeten ons verzetten tegen elke imperialistische militaire interventie die volledige regio's destabiliseert en de deur openzet voor krijgsheren en andere maffia-organisaties voor wie chaos gelijkstaat met opportuniteiten. We steunen massabewegingen die opkomen voor betere levensvoorwaarden en tegen het imperialisme, lokale oligarchen en reactionaire krachten. We hebben meer gemeen met werkenden uit Azië of Afrika dan met de roofzuchtige kapitalisten van de multinationals.

Een ander aspect van die internationale solidariteit is de strijd voor asielrecht voor wie oorlog, sectaire conflicten, ellende of dictatuur ontvlucht. We komen er ook voor op dat asielzoekers niet langer als criminelen worden behandeld en vastgehouden worden in gesloten centra die amper verschillen van gevangenis.

We moeten ook ingaan tegen extreemrechts dat olie op het vuur gooit in de hoop racisme te stimuleren en migranten als zondebokken voor het falen van het kapitalisme te gebruiken. De spanningen en verdeeldheid worden gestimuleerd naar de bekende strategie: verdelen om te heersen. De georganiseerde arbeidersbeweging is in staat om de strijd van migranten te verbinden met die van andere uitgebuite lagen in de samenleving.

Het zijn niet de asielzoekers die fabrieken sluiten en jobs afnemen. Het zijn niet de asielzoekers die speculeerden en de gokschulden naar de gemeenschap doorschoven. De stelling dat er geen middelen zijn om iedereen een toekomst en degelijke levensvoorwaarden aan te bieden – los van afkomst – is een leugen. In werkelijkheid plunderen grote aandeelhouders en patroons de gemeenschapsmiddelen en de rijkdom die door ons zweet tot stand gekomen is. Wij krijgen slechts wat kruimels. De politici van de superrijken die hun zakken steeds meer vullen, zeggen ons: “opgelet, de migranten gaan de kruimels die resten afpakken.” Zoals de slogan het over de crisis zegt: “Het probleem is de bankier, niet de migrant.”

De enige realistische uitweg uit de vluchtelingen crisis is een eengemaakte strijd van alle werkenden, los van hun afkomst, geslacht of seksuele geaardheid. Samen moeten we strijden om de hefboomen van de economie uit de handen van de kapitalistische elite te halen. We zouden dan over voldoende middelen beschikken om een einde te maken aan oorlogen, ellende, milieuverwoesting, ... Enkel de komst van een nieuwe samenleving, een democratisch socialistische samenleving, zal ons in staat stellen om tot een wereld te komen waarin iedereen de vrijheid heeft om te gaan waar hij of zij dat wil zonder gedwongen te worden om alles achter te laten en op risico van eigen leven gevaarlijke vluchtroutes te zoeken.

- (1) Haut Commissariat aux Réfugiés des Nations Unies (HCR).
- (2) Pour le malawi : santé afrique : <http://www.ipsinternational.org/>
- (3) Rapport OXFAM 2014